

Στὰ παντοτινά, Ώσαννά!

Στὰ λειτουργικά βιβλία.

Σιγοδέονται κάποιοι σάν Ιερουργοί,
λασι τριγύρω τους με τάρματα στὰ χέρια,
και χαλιέται ή γή, και ρυάζεται ή σφαγή
με τὰ χέρια έκείνοι άνάερα πρὸς τὰστέριζ.

Όμως όσο κι άν ασάλευτοι φαντάζουν
στούς χορούς τών Έρινύων και τών Κυκλώπων,
τὰ ύψωμένα χέρια τρέμουν και σπαράζουν
σάν απ' δλη τή λαχτρά τών ανθρώπων.

Και τὰ μάτια τους κι ως φαίνονται δεμένα
σάν άδάκριστα με μιὰ υπερχόσμια φέξη.
Είναι από τὸ δάκριο υλωμένα
τὸ πικρότερο, πού δέν μπορεί νὰ τρέξη.

ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ

VII

Σὲ ἕνα καράδι πού τὸ κυβέρναγε τρελλὰ ὁ ἀέρας,
πλέαμε τὸν ὠκεανό. Σκοτάδι γύρω. Βαθειὰ στὸν ὄρι-
ζοντα και ἀγνάντια μας, ἀναθε λαμπρὸ τὸ σέλας τῶν
κεραυνῶν, φτειάνοντας σκάλες τσακισμένες γιὰ τοὺς
ἀδύνατους. Ἀνεδασμένοι στὸ ψηλότερο κατάρτι, βλέ-
παμε δίχως τρέμο τὸν πόλεμο τῶν στοιχείων. Γιατί
μέσα μας εἶταν γαλήνη και χαρὰ Θεοῦ. Τὸ φέρεμά μου
ἀνέμιζε γύρω σου και σὲ εἴπλωνε σὰ λευκὸ φτερό και
τὸ χέρι μου, ζεστὰ σάν τῆς μάννας, ὄνειροχάιδευαν
τὸ κορμί σου. Πλέαμε, πλέαμε. Μὰ πρὶν περάσει ἡ
νύχτα, βούλιαξε τὸ καράδι. Ἐμᾶς, τὸ φιλὶ πού δό-
σαμε με δλη τὴν ἔνταση τῆς ἀνθρώπινης ζήσης, μᾶς
κράτησε ψηλὰ στοὺς ἀφρούς. Καὶ ἀπὸ τίς κορφές τῶν
κυμάτων εἶδαμε τὸ πρῶτο ξημέρωμα.

VIII

Αιστάνομαι κάτι μέγα, σάν τὴ συγκίνηση τῆς γῆς,
ὅταν βγάξει τὰ νέα βλαστάρια. Τὰ σπλάχνα μου σα-
λεύουν, εὐωδιὰ μοσκολούδων βγαίνει ἀπὸ μέσα μου
και τὸ αἷμα μου εἶναι καθάριο σάν τῶν περιστερῶν.
Βλέπω νὰ με ἀγγίζει ἡ στιγμή τῆς ὠριμάδας. Τί θὰ
γεννήσω; Μήπως κανένα λουλουδί, κανένα ἄστρο, κα-
νένα σπάνιο πουλί πού θὰ με πάρει μαζί του στὰ σύ-
γνεφ; Μήπως θὰ φέρω στὸ φῶς τὸν ἀληθινὸν υπεράν-
θρωπο; Χαμηλώνω τὰ μάτια και περιμένω.

IX

... Καὶ θορῶ πῶς τὸ βλέπω. Πότε τὸ γέννησα,
πότε τὸ βύξαξα, πότε τὸ μεγάλωσα ἴσα με μιὰ τριαν-
ταφυλλιά. Παίζει γύρω μου και τινάζει τὰ χεράκια,
ἀκουμπώντας πότε-πότε στὰ γόνατά μου κεφαλαί
χρυσό. Λευκὲς χαρὲς σκορπιούνται στὴ μελαχολικὴ
κάμαρα, πού τὴ φωτίζει μικρὴ λαμπίτσα. Σκυφτὴ στὸ
τραπέζι ράβω τίς ποδίτσες του και γλυκοτραγουδοῦ.
Κάθε τρίξιμο μου μγνάει τὸν ἐρχομὸ τοῦ ταξιδεμένου
πατέρα. Μὰ ὁ πατέρας δέν ἐρχεται. Στις ὀμίχλες ὑπνῶν
πικραμένων περνάει, σὰ μέσα ἀπὸ θαμπὸ γυαλί, δίχως
νὰ με γνωρίσει.

ΕΙΡΗΝΗ Η ΑΘΗΝΑΙΑ

ΦΥΛΗ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ

Τὰ Ἀλεξανδρειανὰ Ἐγράμματα, στὴ σειρά τῆς ἔφευρας
τους «γιὰ τίς μελλοντικὲς κατευθύνσεις τῆς φυλῆς» τυπώ-
σανε με τὸν παραπάνου τίτλο και μιὰ μελέτη πολιτικοκοι-
νωνικὴ τοῦ κ. Χρ. Χριστουλάκη. Τὴ μελέτη αὐτὴ θὰ τὴν
κρίνομε ἀργότερα. Ἴσως συζητήσομε και μερικὲς ἰδέες τοῦ
συγγραφέα πού μπορεί νὰ μὴν τίς βροσκομε πέρα πέρα σω-
στές· μὰ δέν μπορούμε νέν τάρνηθοῦμε πὸς ἡ μελέτη τοῦ
κ. Χριστουλάκη εἶναι πολὺ καλοσυνειδήτητα και πολὺ στο-
χαστικὰ γραμμένη, μιὰ ἐργασία πού ἀξίζει νὰ τὴν προσέξε-
καίς και νὰν τὴ σεβαστεῖ. Σήμερα τυπώνομε δὴ ἕνα
κομάτι, πού τὸ βροσκομε πάλι χαρακτηριστικὸ και πολὺ
πρωτότυπο γιὰ τὴν Κρατικὴ ἀντιλήψη καὶ ἐκμετάλλευση τῆς
Ἱστορίας.

Βέβαια ὁ οὐσιαστικὸς χωρισμὸς τῆς πολιτισμένης
φυλῆς ἀπὸ τὸ ἰσχυρὸ κράτος ἔγινε στὰ πράματα,
αὐτὸ ὅμως δέν πᾶει νὰ πεί πως ἔγινε καὶ ἐπίσημος,
καὶ ὅτι τὰ κράτη ρητὰ και ἀπροκάλυπτα ὁμολόγησαν
τὸ ξένο πρὸς τὴ φυλὴ κρατικὸ ἰδανικὸ τους. Διόλου
μάλιστα, ἀφοῦ δέν περνᾶ μέρα νὰ μὴν ἀκούσομε πως
εἶναι οἱ γνησιότατοι καὶ ἐπισημότατοι ἀντιπρόσωποι
τῆς φυλῆς, ὅτι ἐνσαρκώνουν τὴν υπέρτατη θέληση τοῦ
ἔθνους· ἂν ὁποτελεῖ μιὰ πολιτικὴν ὄντοτητα, και καμιά
φορὰ μάλιστα, ὅτι αὐτὰ περικλείουν ὀλόκληρη τὴ
φυσικὴ ἐκδήλωση. Ἐγίναν πολὺ ζεσιπῶτα τὰ κρά-
τη, ὥστε διόλου νὰ μὴ διστάζουν νὰ μιλοῦν ἔτσι. Καὶ
ἔγιναν πολὺ κρατικά, και διαθέτουν ἄπειρα καταχθί-
νια μέσα, γιὰ νὰ συγχίξουν τὰ πράγματα, και νὰ κά-
νουν πολλοὺς, πᾶρα πολλοὺς νὰ τὰ δέχονται ἔτσι.

Και πρῶτ' ἀπ' όλα ἔχουν στὰ χέρια τους τὴν παι-
δεία, τὴ μόρφωση τῶν παιδιῶν τῆς φυλῆς. Ὅχι μόνο
τὴν κατώτερη ἐκπαίδευση, τὴν ὑποχρεωτικὴ, μὰ και
τὴν ἀνώτερη ἀκόμα, καὶ αὐτὴ τὴν ἐπιστημονικὴ, τὴν
ἐπιρρεάζουν με χιλίους δυὸ τρόπους. Καὶ ἂν δέν τὴν
ἐπιρρεάζουν ἄμεσα, ἐπιδρῶν ἔμμεσα, ἀσκοῦν τὴ γοη-
τευτικὴ τους ἐπιβολή, και συχνὰ παρέχουν τὴν οἰκο-
νομικὴ και γενικότερα τὴν κρατικὴ τους συνδρομή
στοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐπιστήμης, και τοὺς μετατρέ-
πουν σὲ θεληματικὰ ἢ ἀθέλητα ὄργανα τους. Ὅργανα
ἐπιβολῆς τῆς κρατικῆς λογικῆς, τοῦ κρατικοῦ ἰδανι-
κοῦ, τῆς κρατικῆς ἠθικῆς.

Στὴν κατώτερη ὑποχρεωτικὴ ἐκπαίδευση ἡ ἐπιδρα-
ση τῆς πολιτείας εἶναι ἄμεση. Αὐτὴ ἐγκρίνει τὰ δι-
δακτικὰ βιβλία, αὐτὴ κανονίζει τὸ ποῖόν τῆς διδασκα-
λίας, αὐτὴ φαμπρικάρει τοὺς δασκάλους, καὶ ἐποπτεύει
διαρκῶς. Ἐκεῖ μέσα μαθαίνουν τὰ παιδιὰ πως πρῶτα
ἀπ' όλα ὀφείλουν νὰ εἶναι πολῖτες, μονάδες τοῦ κρά-
τους. Καὶ με πολλὴν ἐπιτηδειότητα συγχίζεται κράτος
και φυλὴ, ἡ τουλάχιστο διδάσκειται πως πατριωτισμὸς
θὰ πεί ἡ ἀφοσίωση στὸ κράτος, σάν αὐτὸ νὰ εἶναι ἡ
πατρίδα. Καὶ τὸ σπουδαιότερο, ἐκεῖ μαθαίνουν τὰ
παιδιὰ τὴν ἱστορία τοῦ ἔθνους των, με τὸν πῖθ συντη-
ρητικὸ γιὰ τὸ κράτος καὶ ἀντικειμενικὰ ἀνακριβέστερο
τρόπο. Δέν εἶναι πολὺ νὰ ποῦμε πως τὰ κράτη, του-
λάχιστο τὰ περισσότερα, συστηματικὰ παραχαράττουν
τὴν ἔθνικὴ τους ἱστορία γιὰ σκοποὺς ἀποκλειστικὰ
κρατικοῦς. Καὶ ὅμως εἶδαμε τί σπουδαῖος συντελεστής

για την ώριμανση και τον εκπολιτισμό μιας φυλής είναι η άκριβης ιστορική γνώση της φυλετικής εξέλιξης.

Κι' όχι μόνο τη φυλετική ιστορία πλαστογραφούν, μα και τις γενικές αρχές της ιστορίας τις θιάζουν έντελως αθάλαρα, πάντα σύμφωνα με το δικό τους συμφέρο. Σ' αυτό όμως φτάνει και κάποιοι μεγάλοι ιστορικοί, που είτε από στενοκεφαλιά κ' έλλειψη θεωρητικού πνεύματος, είτε για να φανούν άρεστοί στο κράτος έξγαλαν γενικά ιστορικά συμπεράσματα, κ' έρμήνευσαν τη φυλετική ή και τη γενική ιστορία, οδυώς άσπευστες και να στηρίζουν τις πολιτικές θέσεις. Νά γιατί μερικά ιστορικά αξιώματα, που δέν είναι πράγματι παρά κολοσιαία ψεύδη, είναι από καιρό σ' όλη τη γραμμικτισμένη ανθρωπότητα εξαπλωμένα, και διαιωνίζονται από γενιά σε γενιά.

Ένα τέτοιο φέμα: Οί μεγάλοι πολιτισμοί, λένε, συνακολουθούν την ισχυρή πολιτειακή και στρατιωτική οργάνωση του Κράτους. Και μ' αυτό θέλουν να ποδν πως οί πολιτισμοί, για να φανερωθούν, προϋποθέτουν δυνατό κράτος. Πραγματικώς τέτοιοι πολιτισμοί φανερώθηκαν, μα ή αίτια δέν ήταν τό κράτος ή τουλάχιστο αυτό έχρησίμεψε ως έντελως έμμεση αίτια. Είτε γιατί τούτο έσφετερίστηκε ξένους πολιτισμούς που τού έχρησίμεψαν για να καλλιτερέψει τό δημόσιο δικαιο του, τόν κρατικό του μηχανισμό, χωρίς βέβαια με τούτο να συντελέσει διόλου στόν πραγματικό εκπολιτισμό της φυλής του, είτε γιατί με τό μεγάλο του ή τις κατχτήσεις του έδημιούργησε μιá τάξη ανεξάρτητων οικονομικώς ανθρώπων, που είχαν τήν άνεση να παραγάγουν κάτι. Μα ή οικονομική εϋπορία είναι βέβαια μιá προϋπόθεση για τήν ανάπτυξη του πολιτισμού, δέν είναι όμως διόλου και ή αίτια. Τό φανερώμα του πολιτισμού όφειλεται σ' ένα πολύπλοκο άθροισμα λεπτών και άδιόρατων ήθικών ιδιως αιδιών. Μα επιτέλους μιá κοινωνική εϋπορία μπορεί βέβαια να υπάρχει κι' ανεξάρτητα από τό κράτος, ούτως ώστε ή υλική δύναμη εϋπορίας να μή μπορεί με κανένα τρόπο να θεωρηθεί για αίτια του πολιτισμού. Είναι τό ίδιο σά να λέγαμε πως τό κράτος είναι ή αίτια που θγαίνουν σε μερικούς κήπους έντός της επικράτειας έκλεκτά ρόδα, γιατί έδημιούργησε μιá τάξη πλουσιών γαιοκτημόνων, που έχουν τόν καιρό και τό καλύτερο να τά καλλιεργούν.

Άλλωστε οί ιστορικές διαφεύσεις υπάρχουν σωρός. Οί Τούρκοι μήπως δέν είχαν ισχυρότατο κράτος; Ποδ είναι ό ανάλογος πολιτισμός τους; Ο γερμανικός πολιτισμός της δυνατής Γερμανίας του Βουλιέλμου Β' μπορεί να συγκριθεί με τόν καθαρό άνόρυστικό γερμανικό πολιτισμό της έποχής του Γκαίτε, του Μπετόβεν, του Κάντ, τότε που ή Γερμανία ήταν κομματιασμένη πολιτικώς; Μήπως σήμερα οί Πολωνοί δέν έχουν δικό τους πολιτισμό; Η μήπως ή Αθήνα, όταν υποτάχθηκε από τούς ρωμαίους, έχασε τόν πολιτισμό της; Γνωστό είναι πώς υποτάχσε τόν κατχτητή.

Άλλο φέμα: Οί πόλεμοι, μέλο τόν κλονισμό που πρόσκιρα φέρνουν, γίνονται αίτια άνθίσματος και προαγωγής του πολιτισμού, λένε. Μα οί πόλεμοι προϋποθέτουν βέβαια τήν ύπαρξη κρατών. Νά λοιπόν που τό κράτος συντελεί στόν εκπολιτισμό της φυλής. Και φέρνουν για παράδειγμα τούς μηδικούς πολέμους στήν αρχία Ελλάδα και τόν τριακονταετή. Βρίσκουν δυο γεγονότα με τυπική χρονική διαδοχή, αυτό φτάνει για να τά συνδέσουν με σχέση αίτιας κι' αποτελέσματος. Γιατί τώρα οί μηδικοί πόλεμοι έφεραν τό λαμπρό φούντωμα του άττικού πολιτισμού, και δέν έπροκάλε-

σαν ανάλογους πολιτισμούς και σεις άλλες ελληνικές πόλεις, που κι' αυτές έπολέμησαν, αυτό δε λαβαίνουν διόλου τόν κόπο να τό εξετάσουν. Βρήκαν μιá αιτιώδη σχέση, και θέλουν μάλιστα να τή διατυπώσουν σαν ιστορικό αξίωμα, αδιάφορο αν ή ιστορία, που άμυδρά και χοντρά ξέρομε, είναι σχεδόν χεσινή, και τόσο λίγο μας είναι γνωστή, ώστε να μή μπορούμε να μπορούμε στήν ψυχή της. Αδιάφορο άκόμα αν υπάρχουν χιλια δυο άλλα περιστατικά, που έγιναν μέσα στή μικρή ιστορική περίοδο, που νομίζομε πως ξέρομε, άνκριτικά του πομπώδικου αυτού ιστορικού αξιώματος. Γιατί π. χ.—για να μείνομε στήν αρχία Ελλάδα, — ο τρωικός πόλεμος, που είταν επιθετικός, δηλαδή βγήκε από τήν περισσευόμενη δύναμη τών τότε νεκρών ελληνικών πολιτειών, κ' έγινε για μιá άφορμή τόσο άσήμνητη και τόσο ευγενική, για μιá κλεμένη έμορφιά, γιατί όχι μόνο δέν είχε έπακολούθημα κανένα ιδιαιτερο άνθισμα πολιτισμού, μα ίσα-ίσα από τότε περίπου άρχισαν να καττρεούν πολιτισμοί λαμπροί για τήν εποχή εκείνη, σαν τό μυκηναϊκό και σαν τόν κρητικό; Με αυτό βέβαια δέν θέλω να πω πως ο πόλεμος εκείνος είταν ή αίτια τού ξεπεσμού, άφου κανείς δέν θά μπορούσε έγκωρα να δεβαιώσει ένα τέτοιο πράμα, σημειώνω απλώς μιάν ιστορική αντίφαση στο περίφημο αξίωμα. Και μόνο αυτή; Τόσοι και τόσοι πόλεμοι που έγιναν και γίνονται πάντα τί πολιτισμούς έφεραν; Και για να φέρομε και αντίθετο παράδειγμα, ποιοί πόλεμοι προηγέθησαν του φλωρεντινού πολιτισμού; Έδώ έχομε ένα θαύμα. Σε μιá πόλη άτρυψαν μέσα σ' ένα μικρό χρονικό διάστημα μερικές τεράστιες διάνοιες άνθρωποι πολύτεχνοι και πολυεπιστήμονες, κ' έπειτα έστρωσαν για πάντα. Πώς θά τό εξηγήσετε αυτό, ω όπαχοί του χοντρού δριστισμού (determinisme) ιστορικοί και επιστήμονες;

Άλλο φέμα: Φυλές, που δέν είναι συγκροτημένες σε πολιτική οντότητα, είναι προορισμένες να σδύσουν, έτσι διδάσκουν. Κ' έχουν για παράδειγμα τις όρδες, που πέρασαν άλλοτε από τήν Εύρωπη, αφομοιώθηκαν με τούς ντόπιους, κ' έχασαν τήν ιδιαιτερή φυλετική τους ιδιοσυστασία. Μα όρδή, είταν φυλή δύναμη, δέν είταν πραγματική φυλή. Ξεκινούσε από ένα σημείο για να υποδουλώσει ένα λαό, να εγκατασταθεί σε χώρες ευφορότερες ή για όποιοδήποτε άλλο λόγο. Είχε βέβαια συγγένεια κατγωγή και όρισμένη κλιματολογική διαμόρφωση, μα ή φυλετική συνείδηση της έλειπε ή είταν πολύ σισταινή. Κ' έπειδή έπερτε άπάνω σε άλλη φυλή, που κι' αυτή δέν είχε προχωρήσει στή φυλετική της εξέλιξη, κατχτητής και κατχτημένος συχνά αποτελούσαν ένα νέο κράμα, μιá κινούρια φυλή. Σ' ένα τέτοιο άνγκάτωμα κελτών και γαλατών όφειλεται ή σημερινή γαλλική φυλή. Αυτό όμως δέν άποδείχγει τίποτ' άλλο παρά ότι οί άτυπειοδητοποίητες φυλές είναι θνητές, και ότι άκριβώς σ' αυτή τή θνητότητα τους χρωστομα τά εϋτυχή κράματα και της γαλλικής και της αγγλικής και της γερμανικής, κι' όλων άνεξικρέτως τών σημερινών πολιτισμένων φυλών. Μα ούτε πάλι πρέπει να βγάλομε τό συμπέρασμα πως τό μίγμα φέρνει τόν πολιτισμό. Είναι μιá εϋνομημένη από τήν τύχη έπιμείξη, που συντέλεσε ώστε ο δεινα πολιτισμός να εκδηλωθεί έτσι κι' όχι άλλιω, μα ή πραγματική αίτια του πολιτισμού πάντα ξεφεύγει από τέτιες γενικές ιστορικές προϋποθέσεις. Άλλωστε ένας σωρός άλλα φυλετικά μίγματα δέν προϋτίστηκαν κανένα αξιόλογο εκπολιτιστικό φανερώμα.

Μά σήμερα τέτιου είδους βάρβαροι όγκοι ούτε

ὕπάρχει βᾶσιμος φόβος νὰ ἐπιδράμουν στὴν Εὐρώπῃ, οὔτε κ' ἂν τὸ κάμουν, μποροῦν νὰ καταπνίξουν τὴν ἐξελιγμένες φυλές. Δὲν μποροῦν, ὅχι τόσο γιατί θὰ χρειαστεῖ νὰ κατασυντρίβουν τὰ ἰσχυρὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη, μὰ κυρίως γιατί οἱ φυλές αὐτὲς μὲ τὸ νὰ ἐσυνειδητοποιήσαν ἄρκετὰ τὸ φυλετισμὸ τοὺς ἔχουν πιά ἀναπτύξει σὲ ἰκανὸ βαθμὸ τὴν ὀργανικὴ τους ἀντίσταση.

ΧΡ. ΧΡΙΣΤΟΥΛΑΚΗΣ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ (*)

ΔΥΟ ΝΥΧΤΕΣ

(Κατὰ παράφραση ἐκ τοῦ Ossian)

I

Μαύρη εἶναι ἡ νύχτα δλόμαυρη, κατάγνια κατεβαίνει
Μὲς στὸ σκοτάδι τοῦρανοῦ, ἓν ἄστρο ἔνδον προβαίνει.
Εἶναι στὴ λίμνη ταραχή, θαλοῦρα καὶ φούερα,
Νὰ βόγγη ἀκούω μὲς στὰ κλαδιά τοῦ λόγγου τὸν ἄερα.
Μακριὰ μακριὰ σὰν θλιβερὸ παράπονο γρικιέται
Ὁ χεῖμαρρος ποῦ ἀπ' τοῦ βουνοῦ τὴν κορυφὴν πετιέται.
Ἀπὸ τὸ δένδρο ποῦ ἔρημο, μνήμα ἔρημο φυλάει
Τῆς νύχτας τᾶχαρο πουλί, βαρεῖα μυρλογάει.
Γιὰ ἰδὲς τὸ τ' σηκώνεται πέρα ἀπ' τὸ περιγιάλι
Εἶναι στοιχειό, σιεῖται, πετᾶ, ξαναγυρίζει πάλι.
Μέσα στὴ νύχτα θὰ διαδῆ ἀπόψε πεθαμμένος,
Ἄκουε τὸ σκύλο ποῦ ἀλυχτᾶ στὸ λόγγο τρομοκσμένος;
Τρέμει τάλᾳφι στὸ βουνὸ καὶ τὸ κεφάλι γέρνει
Ποῦ κρύος ἄερας καὶ βροχὴ ἀπόσπαστα τὸ δέρνει.
Στοῦ βράχου τὴ χαρματιὰ ἡ ἀγριόγίδα φωλιάζει,
Τὸ κεφαλάκι τὸ πουλί μὲ τὰ φτερά σκεπάζει.
Καὶ τὸ θεριὸ τᾶνμέρωτο μὲς στὴ σπηλιὰ τραβιέται
Πάλι τῆς νύχτας τὸ πουλί, τὸ ἄχαρο γρικιέται,
Νὰ σκούζη ἀργά, λυπητερά, εἰς τὴν ἐτιὰ ἀποκάτου
Καὶ ὁ λύκος ν' ἀποκρένεται, μὲ βογγητὸ θανάτου.
Δέρνει ἡ λαχτᾶρα τὴν ψυχὴ τοῦ δύστουχου διαβάτη
Ποῦ μάταια μὲς στὴ σκοτεινιά ζητᾶει τὸ μονοπάτι.
Βάλτος ἐδῶ, γκρεμνὸς ἐκεῖ, ἀντίκρου βράχοι ἀράδα,
Τρέμει τὲς πέτρες, τὲς σπηλιές, τῆς νύχτας τὴ μαυράδα.
Ἀγανακτώντας, τρέμοντας δεξιὰ ζερβιά κινᾶει,
Βλέπει ἓνα αὐλάκι, πρὸς αὐτὸ σπουδαχτικὰ τραβᾶει.
Τὰ δένδρα ξερριζώνονται, καὶ ροβολοῦν οἱ δράχοι,
Ὁ ἄερας παίρνει τὰ κλαδιά ἀπ' τοῦ βουνοῦ τὴν ῥάχη.
Ἐν' ἀγριο φάντασμα θεριοῦ ποῦ ἀντίκρου μεγαλώνει
Καὶ μὲς στὸ στήθος μου ἡ καρδιὰ ἀκίνητη παγώνει.
Νύχτα γεμάτη τρικυμιὰ καὶ ταραχὴς καὶ ἀντάρες,
Κρυφὲς κραυγὲς γυρίζουσι καὶ ἀνήκουστες τρομάρες.
Πετοῦν οἱ ἴσκιαι τῶν νεκρῶν σὲ λόγγο ἔπου περάσω
Τὴν κατοικιά σου, ἀδελφί μου, ἀνοίξε νὰ ἴσυχάσω.

II

Γιὰ ἰδὲς τὴ νύχτα δλόμαυρη λάμπουν ψηλὰ τᾶστέρια,
Σὺν ἄσπρα περιστέρια
Τὰ σύγνεφα πετοῦν.
Γλυκὰ φυσοῦν οἱ ἄνεμοι καὶ τὸ λυμπρὸ φεγγάρι
Στῆς λίμνης καθρεφτίζεται τὰ δλόστρωτα νερά.
Θωρῶ τὰ δένδρα σύρριζα στὸ χῶμα πεταμένα,

ΣΗΜ. τοῦ Νουμά. Ὁ κ. Μαρίνος Σιγούρος εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ μᾶς δώσει δυὸ ἀνέκδοτα ποιήματα τοῦ Ἰουλίου Τυκάλδου, ποῦ περιέχονται στὴν ἐκδοσὴ ποῦ ἐτοιμάζει ὁ κ. Γ. Φέξης.

Τᾶστάρια σωριασμένα

Οἱ ἄνεμοι κινοῦν.

Φτάνει ὁ βοσκὸς δλόμαυρος μὲ γρήγορο ποδίρι,
Σκύφτει μαζώνει δλόγουρα τὰ στάχια, τὰ κλαδιά.
Ποιά εἶναι τούτη ποῦρχεται τὸν θάνατο νικώντας,

Σιγὰ σιγὰ πετώντας

Σὰ ζέφυρος τὸ αὐγῆς;

Σὰν χιόνι ἔχει τὸ φόρεμα, δλόκσπρα τὴ χέρια,

Ὅλο ὄρωσι τὸ πρόσωπο καὶ μαῦρα τὰ μαλλιά.

Ἡ κόρη εἶναι ποῦ ἐσθύστηκε σὰν τὸ στερνὸ τραγοῦδι.

Σὰν τρυφερὸ λουλοῦδι

Τὸ στόλισμα τῆς γῆς.

Σίμωσε, κόρη, σίμωσε νὰ ἰδῶ τὴν ὄμορφιά σου

Φυσάει τᾶερι καὶ ἀφαντὴ ἐγίνηκε μὲ μιᾶς.

Ἐνα καθάριο σύγνεφο ψηλὰ ψηλὰ ἀνεβάζει

Τᾶερι καὶ σκεπάζει

Τὴν οὐρανοφεγγιά,

Καὶ πλέον λαμπρὰ προβαίνουσι ἐκείθενε τᾶστέρια,

Ὁ οὐρανὸς λαμπρότερος ἢ νύχτα πλέον γλυκειὰ.

Γιὰ ἰδὲς τὴ νύχτα δλόμαυρη λάμπουν ψηλὰ τᾶστέρια,

Σὺν ἄσπρα περιστέρια

Τὰ σύγνεφα πετοῦν.

Ἀπ' τὴν αὐγὴ ὄμορφότερη ἢ νύχτα θασιλεύει.

Μὴν καρτερεῖτε, ἀδελφί μου, καὶ δὲ γυρίζω πλιά.

I. ΤΥΠΑΛΔΟΥ

ΚΘΗΝΙΩΤΙΚΕΣ ΓΡΑΦΕΣ

Ω

Εἶσαι ἡ Γυναίκα.

Πρώτη Ἐσὺ ξύπνησες κ' εἶδες τὸν ἥλιο, κ' εἶδες τᾶστέρια, τὸ φεγγάρι, καὶ μίλησες μὲ φώτιση Θεοῦ καὶ ξύπνησες τὸν Ἄντρα.

Τὴν προσταγὴν γιὰ τὴν Ἀγάπη πρώτη στῆ Πλάση τὴν ἀπέραντη ἐσὺ τὴν ἄκουσες.

Τὸ πρῶτο κῆμα τῆς Ζωῆς ποῦ τοὺς ἀθρώπους ἔφερε, τῆς Γῆς καὶ τ' Οὐρανοῦ παιδιὰ — δικιά σου γέννα —, μὲ τὴν πνοή σου τὴν πλάστου, τὴ γυναικεία, Θεολαιρείας ὕμνος ἐβγαλε ἀπὸ τὰ χεῖλη σου.

Κ' εἶδες τὸ φῶς, τὰ χρώματα, κ' εἶδες τὰ δια πρῶτη Ἐσὺ, καὶ ἄκουσες τᾶνδόνια, τῆς πηγῆς τὸ λάλημα, μὰ καὶ τὴ φωνὴ καὶ τὸ παράπονο τῶν πεθαμμένων.

Πρώτη Ἐσὺ τὸν ἀθρώπο σεβάστηκες, κ' ἱερὴ γιὰ Σένα στάθηκε ἡ σάρκα του — δική σου — καὶ οὔτε ἀπ' ἀφῆτην χόρτασες ποτὲ σου.

Τῆς Γῆς τῆς βλογημένης τοὺς πόθους καὶ τὴ γεννήτρα δύναμη μέσα σου ἔνοιωσες, Γυναίκα Ἐσὺ, Θεὸ ποῦ ἔταμες καὶ ἀθρώπους γιὰ τὴν Ἀγάπη καὶ γιὰ τὴς Φυλές.

Χαῖρε, ποῦ δὲν ἐστέρεψες ποτὲ, κ' εἶσαι δίχως ἀρχὴ καὶ δίχως τέλος.

Φέρε μας τὴν Εἰρήνην καὶ τὴ Γνώση δῶσε μας.

Καὶ στάσου, σὰν καὶ πρῶτα, Γλυκοφιλοῦσα, Ὁδηγήτρα μας, Ἀφέντρα, Δασκάλα κ' Εἰρηνέφτρα, Ὁ Μητέρα μας.

Μὲ τὴν ὄραία Συχώρησι ξεσκλάβωσέ μας ἀπὸ τὸ Μίσος καὶ ἀπὸ τὴν Ὀργή.

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ